

Vincentas Konstantinas Kalinauskas (balt. Вiнцэнт Канстанцiн Калiнoўскi arba lenk. Wincenty Konstanty Kalinowski) buvo XIX a. okupuotos Abiejų Tautų Respublikos rašytojas, žurnalistas, teisininkas ir revoliucionierius. Jis buvo vienas iš lietuvių, lenkų ir baltarusių nacionalinio atgimimo lyderių ir 1863–1864 m. Abiejų Tautų Respublikos sukilimo, dar vadinamo Sausio sukilimu, buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) žemėse vadas. Kalėdamas Vilniuje K. Kalinauskas parašė vieną garsiausių savo darbų „Laiškai iš po kartuvių“ (lenk. *Pismo z-pad szybienicy*). Tai aistringas kreipimasis į tėvynainius, net ir šiandien įkvepiantis visą regioną¹. Karo teismas K. Kalinauską nuteisė už vadovavimą sukilimui prieš Rusiją ir skyrė jam mirties bausmę. 1864 m. kovo 22 d. Lukiškių aikštėje jam buvo viešai įvykdyta mirties bausmė. Tuo metu jam buvo vos 26 metai. Nužudyto sukilėlio palaikus kartu su kitų sukilėlių palaikais caro valdžia slapta palaidojo prie karinės tvirtovės ant Gedimino kalno Vilniuje. 2017 m. K. Kalinausko palaikai buvo atkasti, 2019 m. – identifikuoti, o 2019 m. lapkričio 22 d. iškilmingai palaidoti Vilniaus Rasų kapinėse.

Kalinausko forumas – 2020 m. rugpjūčio 24 d. Vilniuje įsteigtas metinis garsiausių pasaulio lyderių ir ekspertų apskritasis stalas, skirtas Baltarusijos, kaip Europos šeimos, ateities klausimui aptarti. Pirmajame forumo renginyje dalyvavo daug aukšto lygio politikos veikėjų, įskaitant JAV valstybės sekretoriaus pavaduotoją Styveną Biguną (Stephen Biegun) ir įžymius mokslo ekspertus Baltarusijos ir Rytų Europos klausimais. Dalyviai išreiškė tvirtą paramą Baltarusijos opozicijai ir laisvės gynėjams, ragino atkakliai priešintis netiesėto Baltarusijos režimo vykdomoms represijoms ir antidemokratinei Rusijos Federacijai paramai.

2021 m. kovo 22 d. vykusiame antrajame Kalinausko forumo buvo siekiama trijų tikslų: a) pradėti įtraukų nacionalinį dialogą; b) surengti laisvus ir sąžiningus rinkimus globojant ESBO, ir c) remti nepriklausomą žiniasklaidą, žmogaus teisių gynėjus, pilietinės visuomenės organizacijas ir siekti besąlyginio politinių kalinių paleidimo. Forume dalyvavo daug garsių Europos Sąjungos ir JAV politinių lyderių, tokių kaip Sąjungos vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai Žozepas Borelis (Josep Borrell), JAV Senato Užsienio reikalų komiteto narys Robertas Menendez (Robert Menendez), JAV valstybės sekretoriaus pavaduotojas Europos ir Eurazijos reikalams Džordžas Kentas (George Kent) ir kiti politikos veikėjai.

Trečiasis kasmetinis Kalinausko forumas-konferencija Baltarusijos atgimimo didvyrio tikslams pagerbti ir jo misijai dabartinėmis aplinkybėmis tęsti vyks **2022 m. kovo 21 d.** Forume daugiausiai dėmesio bus skiriama trimis pagrindiniams aspektams: a) parama baltarusių nepriklausomybei; b) būdai, kuriais parlamentinė diplomatija gali prisidėti prie demokratinės Baltarusijos ateities; c) A. Lukašenkos taktika ir strategijos, kurias dabar įgyvendina Rusijos diktatorius. Šie klausimai bus aptariami Putino agresijos Ukrainoje akivaizdoje. Tikimasi, kad forumas suburs ne tik nacionalinių vyriausybių, bet ir parlamentų atstovus, kurių vaidmuo kovojant dėl demokratijos šiomis dienomis tampa dar svarbesnis. Kalinausko forumą organizuoja Lietuvos Respublikos Seimas, bendradarbiaudamas su JAV ambasada Baltarusijoje, Lenkijos ambasada Lietuvoje, Sviatlanos Cichanouskajos biuru Vilniuje, George W. Bush institutu, Nacionaliniu demokratijos fondu (NED), Tarptautiniu respublikonų institutu (IRI), „Freedom House“, Lietuvos-Vokietijos forumu, Švedų tarptautiniu liberalų centru (SILC), „Educatio: plėtros ir ugdymo institutu“.

¹ „Bičiuliai, broliai! Iš po rusų kartuvių rašau jums paskutinį syk. Liūdna, kad palieku gimtinę ir jus, mano brangūs tautiečiai. Mano krūtinė dūsauja ir sopa širdį, bet neliūdžiu žūdamas už tiesą. Išgirk mano paskutinius nuoširdžius žodžius, mano Tauta, nes juos rašau šiame pasaulyje tik tavo labui (...) kaip diena ir naktis nesueina, taip nedera tikrasis mokslas ir maskolių vergija. Kol ji bus, mes nieko neturėsime: nebus teisybės, turto ir jokio mokslo, tik išnaudos mus kaip gyvulius, ne dėl mūsų gerovės, bet norėdama mus pražudyti (...) eik kovoti už savo žmogišką ir tautinę teisę, už savo tikėjimą, už savo gimtąją žemę. Nes iš po kartuvių tau, Tauta, sakau, kad tik tada tu gyvensi laimingai, kai maskolis tavęs nebevaldys!“

„Kastuś Kalinoŭski“, kn. Jan Zaprudnik, Thomas E. Bird (sud.), „The 1863 Uprising in Byelorussia: „Peasants’ Truth“ ir „Letters from Beneath the Gallows““. Baltarusijos meno ir mokslo institutas, Krecheuski fondas, Niujorkas, 1980.

2022 m. kovo 20 d., sekmadienis

17:00 KONSTANTINO KALINAUSKO MIRTIES METINIŲ PAMINĖJIMAS RASŲ KAPINĖSE

2022 m. kovo 21 d., pirmadienis

09:00 KONFERENCIJOS ATIDARYMAS (Vieta: Lietuvos Respublikos Seimo Konstitucijos salė, Gedimino pr. 53)

SVEIKINIMO ŽODIS

J.E. Viktorija Čmilytė-Nielsen

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkė (fiziškai)

J.E. Ingrida Šimonytė

Lietuvos Respublikos Ministrė Pirmininkė (fiziškai)

Robert Menendez

JAV Senatorius, Senato Užsienio reikalų komiteto narys (vaizdo įrašas)

Svetlana Cichanouskaja

Demokratinės Baltarusijos lyderė (fiziškai)

J.E. Ruslan Stefanchuk

Ukrainos Aukščiausiosios Rados pirmininkas (vaizdo įrašas)

09:30 REMIAMAS NEPRIKLAUSOMAS BALTARUSIŲ BALSAS KREMLIAUS KARO AKIVAIZDOJE

PAGRINDINIS PRANEŠIMAS

Dr. Michael Carpenter

JAV ambasadorius prie Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (fiziškai)

PRANEŠĖJAI

Laima Liucija Andrikienė

Lietuvos Respublikos Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkė (fiziškai)

Emine Dzhaparova

Ukrainos užsienio reikalų ministro pirmoji pavaduotoja (nuotoliniu)

David McAllister

Europos Parlamento Užsienio reikalų komiteto pirmininkas (nuotolinis)

Pavel Fischer

Čekijos Senato Tarptautinių santykių, gynybos ir saugumo komiteto pirmininkas (fiziškai)

Victoria Spartz

JAV Kongreso narė (fiziškai)

Rasa Juknevičienė

Europos Parlamento narė, Europos liaudies partijos (ELP) pirmininko pavaduotoja (fiziškai)

Anna Fotyga

Europos Parlamento narė (fiziškai)

Asta Skaisgirytė

Lietuvos prezidento vyriausioji patarėja užsienio politikos klausimais (fiziškai)

Nils Schmid

Vokietijos Bundestago narys (fiziškai)

Marcin Przydacz

Lenkijos užsienio reikalų viceministras (nuotoliniu)

Stephen Nix

Tarptautinio respublikonų instituto Eurazijos direktorius (fiziškai)

Rasa Ostrauskaite

Ambasadorė – ES nuolatinė atstovė ESBO (fiziškai)

Vytis Jurkonis

„Freedom House“ Vilniaus biuro projektų direktorius (fiziškai)

11:00 DISKUSIJA

Moderatorius

Franak Viačorka

Sviatlanos Tsikhanouskaya vyriausiasis patarėjas,
Užsienio politikos skyriaus vedėjas

12:00 SPAUDOS KONFERENCIJA

Vieta: Lietuvos Respublikos Seimo Spaudos konferencijų salė, Gedimino pr. 53

13:30 PARLAMENTINĖ DIPLOMATIJA: PRISIDĖJIMAS PRIE DEMOKRATINĖS BALTARUSIJOS ATEITIES

PAGRINDINIS PRANEŠIMAS

Markéta Pekarová Adamová

Čekijos Respublikos parlamento deputatų rūmų pirmininkė (vaizdo įrašas)

Mario Díaz-Balart

JAV Kongreso narys (vaizdo įrašas)

PRANEŠIMAI

Michał Kamiński

Lenkijos Respublikos Senato maršalo pavaduotojas (fiziškai)

Doina Gherman

Moldovos Respublikos užsienio reikalų ir Europos integracijos komiteto pirmininkė (fiziškai)

Frédéric Petit

Prancūzijos nacionalinės asamblėjos narys (fiziškai)

Petras Auštrevičius

Europos Parlamento narys (fiziškai)

Maria Nilsson

Švedijos parlamento narė (nuotoliniu)

Oleksii Goncharenko

Ukrainos Aukščiausiosios Rados narys (nuotoliniu)

Dovilė Šakalienė

Lietuvos Respublikos Seimo narė (fiziškai)

Inese Voika

Latvijos Respublikos Seimo narė (fiziškai)

Mihhail Lotman

Estijos Respublikos Riigikogu narys (fiziškai)

Emanuelis Zingeris

Lietuvos Respublikos Seimo narys, Lietuvos delegacijos Europos Tarybos Parlamentinėje Asamblėjoje vadovas (fiziškai)

Anatol Liabedzka

Baltarusijos nepriklausomybės signataras, Sviatlana Tsikhanouskaya atstovas konstitucinės reformos ir parlamentinio bendradarbiavimo klausimais (fiziškai)

Vaidas Augūnas

Plėtros ir švietimo instituto EDUCATIO generalinis direktorius (fiziškai)

14:30 DISKUSIJA

Moderatorius

Žygimantas Pavilionis

Lietuvos Seimo Laikinosios grupės „Už demokratinę Baltarusiją“ vadovas

15:30 KAVOS PERTRAUKA**16:00 AUTORITARIZMAS UŽ VALSTYBĖS SIENŲ: IŠBANDYTA BALTARUSIJOS DIKTATORIAUS STRATEGIJA**PAGRINDINIS PRANEŠIMAS IR DISKUSIJA**Dr. Karen Donfried**

JAV Valstybės sekretoriaus pavaduotoja Europos ir Eurazijos reikalams (nuotoliniu)

Damon Wilson

Nacionalinio demokratijos fondo pirmininkas (nuotoliniu)

Moderatorė

Julie D. Fisher

JAV ambasadorė Baltarusijoje

PRANEŠĖJAI**David J. Kramer**

George'o W. Busho instituto politikos generalinis direktorius (nuotoliniu)

Marko Mihkelson

Estijos Riigikogu Užsienio reikalų komiteto pirmininkas (nuotoliniu)

Arkadiusz Mularczyk

Lenkijos Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas (fiziškai)

Matthias Lüttenberg

Vokietijos Federalinės užsienio reikalų tarnybos direktorius Rytų Europai, Kaukazui ir Centrinei Azijai (nuotoliniu)

Vladimir Kara-Murza

Rusijos opozicijos politikas, rašytojas ir istorikas (fiziškai)

Jamie Fly

Laisvosios Europos radijo/Laisvės radijo prezidentas (nuotoliniu)

Nino Evgenidze

Ekonominės politikos tyrimų centro vykdomoji direktorė (fiziškai)

Nicolas de Lacoste

Prancūzijos ambasadorius Baltarusijoje ir specialusis pasiuntinys Baltarusijai (fiziškai)

Artur Michalski

Lenkijos ambasadorius Baltarusijoje (fiziškai)

17:00 DISKUSIJA

Moderatorė
Julie D. Fisher
JAV ambasadorė Baltarusijoje

17:30 BAIGIAMOSIOS PASTABOS

Žygimantas Pavilionis

Lietuvos Seimo Laikinosios grupės „Už demokratinę Baltarusiją“ vadovas